

OD BANJE LUKE DO SARAJEVA

»Od srca do srca«

Bil je četrty petek v oktobru, šestnajst minut čez tretjo uro zjutraj – budilka mi ni dala miru in morala sem vstati. Na namiznem koledarju sem obrnila še zadnji list pred okrašenim datumom – 24. oktobrom. Iz beline se je svetil živo rumen napis – šolska ekskurzija od Banjaluke do Sarajeva. Pograbila sem kovček, plašč in potni list, odprla vhodna vrata ter vdihnila svež jesenski zrak. Čutila sem, da vstopam v nepozaben vikend.

Zbrali smo se nekaj minut pred peto ter se točno ob petih odpeljali iz Novega mesta proti naši prvi postaji – Banjaluki. Nekaj časa je med vožnjo na avtobusu vladala tišina, saj smo želeli nadoknaditi nekaj ukradenih ur spanca, ko pa se je zdanilo, so mimo nas začele bežati hiše, kakršnih nismo vajeni videvati vsak dan, nekatere stare in zanemarjene, spet druge nove, oblečene v živo barvne omete, in ob cestah so postavali ljudje, že na pogled drugačni, že na pogled prijetni, v oči pa so nas bodli skrivnostni napisi v cirilici. Ta drugačna kultura nas je pritegnila in prebudila avtobus. Profesorji, vodička ter voznik avtobusa so se za nekaj časa prelevili v DJ-je. Kaj hitro smo se balkanskih ritmov navadili in zraven tudi zapeli. Med pevsкими odmori so nam spremljevalci ter dijaki 3. letnika še podrobneje predstavili bosansko glasbo, njene značilnosti ter izvajalce. Najbolj so mi v spominu ostali trije »barvni« bandi, Plavi orkestar, Bjelo dugme in Crvena jabuka.

Po štirih urah vožnje smo prispeli v Banjaluko. Najprej smo se napotili do gimnazije, kjer so nas zelo gostoljubno sprejeli. Za nekaj minut smo postali dijaki banjaluške gimnazije, saj smo se pridružili dijakom pri pouku. Sama sem se še s štirimi sošolkami priključila dijakom tretjega letnika pri uri matematike. Moram priznati, da mi vse v zvezi s »prebacivanjem izpod kvadratnog korijena« ni popolnoma jasno, sem pa zato zelo uživala med opazovanjem dijakov in dijakinj, ko so delali identične grimase kot dijaki v Sloveniji, ko jim matematika ne gre od rok. Torej smo si kljub vsem razlikah le v nečem podobni.

Sledil je sprehod po centru mesta, imenovanem tudi Vrata Orienta. Ogledali smo si številne znamenitosti, med drugim tudi zvito uro, ki mimoidoče spominja na potres, ki je prizadel Banjaluko leta 1969 ob 2:55, ko se je ura ustavila. Nisem si mogla kaj, da se ne bi sprehodila še skozi znamenito tržnico, ki slovi po svoji pestri založenosti. Začutila sem živahnost tržnice, presenečena pa sem bila tudi nad zelo nizkim standardom in revščino, ki jo je bilo lahko opaziti na vsakem koraku na banjaluških ulicah. Čas nas je preganjal, saj smo si morali ogledati še nekaj znamenitosti v Jajcu, zato smo pohiteli proti avtobusu, ki nas je peljal skozi čudovito, z mogočnim gozdom poraslo pokrajino do Jajca. Ogledali smo si slapove reke Plive, muzej II. zasedanja AVNOJ-a, Sahat kulo, Medved kulo, podzemno cerkev. Za en dan je bilo vtisov in informacij dovolj, zato smo se namestili v hotelu in povečerjali. Nekateri smo odšli spat, najvztrajnejši pa so dan zaključili s petjem.

V drugo jutro sem se prebudila polna pričakovanj. Po zajtrku smo se odpeljali do Travnika, kjer smo si ogledali center mesta in rojstno hišo Iva Andrića, nato pa smo imeli nekaj prostega časa. S sošolkami smo teh nekaj minut preživele v prijetni »ćevapđinici«, kjer smo si privoščile nacionalno specialiteto – ćevapčiče. Mislim, da se že zaradi teh okusov spleča priti v ta del Balkana. Bili so namreč zares odlični. S polnimi želodci smo nadaljevali pot proti prestolnici BiH, Sarajevu. Med vožnjo smo si ogledali

bosanski film Grbavica, ki povzema življenje in stisko ljudi po štiriletni vojni v Sarajevu. Grozljivo, vendar resnično. Pred vstopom v prestolnico smo se ustavili še pri izviru reke Bosne. Ta kraj me je popolnoma očaral – delček neokrnjene narave, v katerem človek najde svoj mir. Mrgolelo je živali, od potepuških psov do labodov, rac in drugih ptic. Čudovito.

Sledil je ogled muzeja Tunel, kjer smo videli del tunela, ki je oskrboval mesto med okupacijo v vojni v BiH. Kaj vse so že ti ljudje doživeli, pa se vsakič znova poberejo in poskušajo živeti dalje. Ogledali smo si tudi film o izgradnji tunela. Z zanimanjem sem opazovala ljudi na posnetku. Resnično so vredni občudovanja. To so bila pogumna dejanja prestrašenih ljudi, v želji po miru in svobodi.

Po pretresljivem ogledu smo se zapeljali do stolpnice Avaz, ki je najvišja stavba v Sarajevu. Iz šestintridesetega nadstropja se nam je odpiral pogled na mogočno Sarajevo. Že se je stemnilo, ko smo se namestili v hotelu v središču Sarajeva in ponovno okusili dobrote bosanske kuhinje. Po večerji je bil čas za nočni sprehod po mestu. Zaradi mraza in z lučkami okrašenega trga sem imela občutek, da se sprehajam po praznično okrašeni Ljubljani. Mesto je ponoči izžarevalo posebno čarobnost, zato sem komaj čakala, da si njegovo lepoto ogledam še pod sončno svetlobo.

Naslednji, torej zadnji dan, ki smo ga preživel v Sarajevu, smo začeli na Baščaršiji ob vodnjaku Sebilj. Mladi domačin nas je popeljal do Principovega mostu, do Carjeve in Begove džamije, ki je najpomembnejša islamska zgradba v BiH. Pred vstopom v džamijo smo si morala dekleta na glavo nadeti ruto, kot velevalo pravila. To je bila zanimiva izkušnja. Ogledali smo si še staro židovsko cerkev, islamsko hišo družine Svrzo, pravoslavno cerkev ... Na vsakem koraku smo lahko opazili stičišča različnih kultur. Po vodenem ogledu smo si vzeli čas še za kupovanje spominkov, okušanje tradicionalnih slaščic, kot je baklava, ter za pravi bosanski zaključek – malico v »ćevapdinici«.

Ob 14:00 se je naša ura v Sarajevu ustavila. Prišel je čas odhoda. Končal se je nepozaben vikend. Sarajevo smo pustili za seboj, vendar bodo edinstveni spomini, ki sem jih uspela ujeti, vedno z menoj.

Spoznala sem deželo številnih razsežnosti, nasprotij, zakladov, dobre hrane in glasbe. A najbolj so se mi v spomin vtisnili preprosti, dobrosrčni domačini. Med njimi sem se v mestu počutila zelo domače. Včasih smo bili eno, združeni v enotno državo, danes živimo vsak svojo zgodbo, a še vedno »ima nešto od srca do srca, neka tanka nit.«

Neža Sintič, 2. a